SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

27.9.2018

Eduskunta
Lakivaliokunta
Lav@eduskunta.fi

# HE 120/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle rikoslain 6 luvun 10 §:n ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

## SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTO

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä kirjallista lausuntoa Hallituksen esityksestä eduskunnalle rikoslain 6 luvun 10 §:n ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta, erityisesti päihdepalvelujen osalta.

Esityksessä ehdotetaan, että rikoslain ehdollisen vankeusrangaistuksen oheisseuraamuksia koskevaa järjestelmää täydennetään säätämällä rikoksen 21 vuotta täyttäneenä tehneille uudeksi oheisseuraamukseksi valvonta. Lisäksi ehdollisen vankeuden oheisseuraamusjärjestelmää tehostettaisiin.

Ehdollisen vankeuden oheisseuraamusten uudistamisen yhtenä tavoitteena on, että rangaistukset ankaroituisivat vastaavalla tavalla asteittain kuin rikosten moitittavuuskin vaihtelee. Oheisseuraamuksille voidaan kehittää nykyistä vaativampaa sisältöä, joka tekee ehdollisesta vankeudesta tuomitulle konkreettisemman seuraamuksen. Aktiivinen puuttuminen rikoksentekijän elämäntilanteeseen voi sisältää sekä seuraamusjärjestelmän antamaa tukea ja kuntoutusta että hänen ohjaamistaan yhteiskunnan peruspalveluihin. Tällaisella puuttumisella pyritään vähentämään rikosten uusimista. Rikosten tekeminen kytkeytyy kuitenkin niin voimakkaasti sosiaalisiin ongelmiin ja erityisesti päihteiden ongelmakäyttöön, että seuraamusjärjestelmää kehitettäessä on otettava huomioon myös mahdollisuus vähentää uusintarikollisuutta parantamalla rikoksentekijän sosiaalista tilannetta ja sisällyttämällä seuraamuksiin esimerkiksi päihdeongelman lieventämiseen tähtäävää sisältöä.

Ehdotuksen mukaan rikokseen 21 vuotta täytettyään syyllistyneen valvonta voisi nuorten valvontaan sisältyvien elementtien lisäksi sisältää enintään 30 tuntia osallistumista Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymällä tavalla julkisen tai

yksityisen palveluntuottajan järjestämään kuntoutukseen tai avohoitoon. Yleensä kysymyksessä olisi päihdeongelman hoitoon liittyvä päihdekuntoutus tai päihdehoidon avohoito. Ehdotettava kuntoutus tai hoito toteutettaisiin julkisen tai yksityisen palveluntuottajan järjestämänä ja rangaistusta suorittava osallistuisi siihen normaalein tavoin. Kuntoutukseen ja avohoitoon sovellettaisiin niitä koskevia yleisiä säännöksiä. Koska hoito- ja kuntoutustoimet lähtökohtaisesti edellyttävät potilaan tai asiakkaan suostumusta, olisi seuraamusselvityksessä 10 §:n mukaisesti selvitetty muun muassa syytetyn suostumus tällaisen hoidon tai kuntoutuksen sisällyttämiseen valvontaseuraamukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää ehdotusta kannatettavana. Kuntoutus tai hoito järjestettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Henkilöllä olisi kunnan asukkaana muutenkin oikeus tarvitsemiinsa palveluihin, eikä esityksessä luoda uusia oikeuksia palveluihin taikka uusia velvoitteita palvelujen tuottamisesta kuntasektorille. Kuntoutuksen tai hoidon onnistuminen edellyttää henkilön suostumusta sekä omaa sitoutumista hoitoon.

Jos henkilöt, joilla on motivaatio päihdehoitoon tai kuntoutukseen saadaan tämän järjestelmän kautta ohjattua päihdepalvelujen piiriin ja näin saadaan hyviä hoitotuloksia, on siitä seurauksena yhteiskunnan kokonaiskustannusten väheneminen.

Hallitusneuvos Anne Koskela